

PEDER LUND

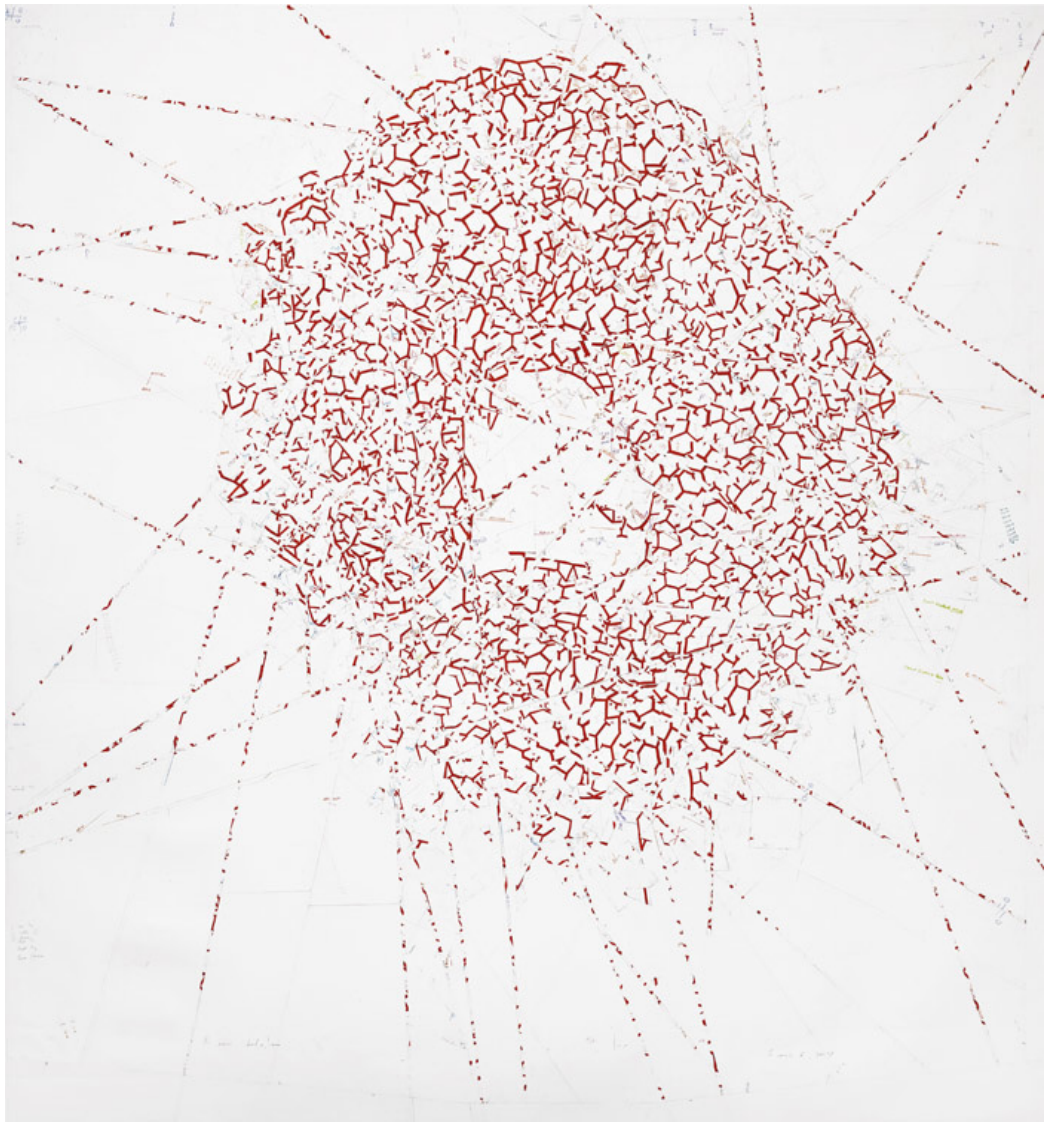
RONI HORN - WATER TELLER

Peder Lund November 22, 2014 - January 24, 2015

- p. 3 Jeanette Ulrikke Lund, "Tålmodighetens estetikk", *Kunstforum*, December 15, 2014
[<http://www.kunstforum.as/2014/12/talmodighetens-estetikk/>]
- p. 8 Line Ulekleiv, "Roni Horns vannspeil", *Klassekampen*, January 14, 2015

Roni Horns (1955) tredve år lange kunstnerskap manifesterer seg i en egenartet kunstopplevelse på galleriet Peder Lund og Vigeland-museet i Oslo. Utstillingene *Water Teller* og *Tegninger* viser et variert utvalg kunstneriske medium, som balanserer uanstrengt på en linje mellom nøyaktig håndverk og kreativ frihet.

Blant de hvite gipsskulpturene på Vigeland-museet er fire av Horns monumentale tegninger hengt opp i et rom for seg selv. På denne kalde vinterkvelden er kunstneren tilstede i lokalet for å lese fra sin egen tekst *Saying Water*. Stemmen hennes er like mørk og klar som kvelden utenfor. Teksten har et tungt poetisk språk, som skaper en introduksjon for utstillingene og det metaforiske landskapet vi skal tre inn i.

De to utstillingene *Water Teller* på Peder Lund og *Tegninger* på Vigeland-museet viser både fotoserier, skulpturelle installasjoner og monumentale tegninger. Slik reflekteres Horns kunstnerskap i visningene, ikke bare ved at de rommer de fleste kunstneriske medium hun har jobbet med i sin karriere, men ved å fokusere på hennes unike egenskap til å trekke linjer mellom form, rom og lys. Sammen viser de et bredt spekter av kunstneriske medium, som fremstiller et modent kunstnerskap, preget av ømfintlighet i materiale og tålmodighet i prosesser.

Tegninger

For Horn har tegning vært en helt essensiell del av kunstnerkarrieren, og hun har jobbet med pigmenttegninger siden midten av 1980-tallet. De fire tegningene på Vigeland-museet er montert på røde vegger, en salongpreget farge. I likhet med Vigelands skulpturer er Horns tegninger hvite og passer fullendt inn i rommet. Tegningene er produsert i løpet av de to siste årene. De er fire imponerende verk, både i format og kompleksitet.

Proessen bak verkene er tidkrevende og møysommelig, hvor pigment, graffiti, kull, blyant og fenniss blir påført på papir som blandes med terpentin. Deretter er de skåret opp i små deler og satt sammen igjen til detaljerte collagekomposisjoner som skaper intrikate mønster.

Horn har også skrevet ord, tall og komprimerte setninger med blyant over lerretet. Ordregler som «yew, jew, sew, dew, new, jew» og «mast, blast, last, fast» blander seg sammen med navn på nylig avdøde kjente personligheter som Nelson Mandela og Philip Seymour Hoffman. Ved å påføre slike ulike detaljer skaper Horn en nærhetstrang til verket, som gir det store formatet flere dimensjoner.

For Horn er den samme meditative prosessen bak tegningen også en grunnleggende metode for videreutvikling av alle hennes arbeider. Slik Horn arbeider seg innover i papirmaterialet og utnytter seg av dets potensiale, jobber hun også med resten av det brede spekteret av kunstneriske medium i hennes virksomhet.

Water Teller

Gjennom vinduet på galleriet Peder Lund treffer det skarpe vinterlyset utenfra to pastell-lilla glasskulpturer i utstillingen Water Teller. Utstillingen på Vigeland-museet, med et salong-preget uttrykk, står i stor kontrast til denne utstillingen. På Peder Lund er gallerirommet en klassisk autonom kube, den modellen de fleste gallerier og museer forholder seg til.

Forskjellene mellom institusjonene skaper dermed en større avstand mellom de forskjellige verkene i de to utstillingene, men på den andre siden demonstrerer også forholdet hvordan Horn tar utfordringen ved å måtte forholde seg til spesifikke rom og steder. Glasskulpturene innerst i rommet trekker til seg hver eneste stråle fra den grå himmelen utenfor, som gir de et illuminerende uttrykk. Titlene *Untitled (The sensation of being scrutinized by a reptile)* og *Untitled (The sensation of longing for an eclipse of the moon)* er hentet fra boken *On the Camera Arts and Consecutive Matter* av Hollis Frampton, som refererer til Horns interesse for litterære kilder. For Horn ligger alltid

det skrevende ordet til grunne i kreative prosesser, om det så er en egen tekst som *Saying Water*, et litterært verk eller et forfatterskap hun finner fasinende.

Glasskulpturene er som monumenter som vitner om Horns nøysomhet og tålmodige prosess. Hver enkelt veier i underkant av to tonn og er utformet gjennom komplisert bearbeidelse. Først blir hver enkelt skulptur formet som en beholder av fast glass. Etter skulpturen er sikret som en solid masse, helles flytende glass i beholderen. Når glasskulpturen er fullstendig står den nærmere et halvt år i ovnen, mens Horn er uvitende om hvorvidt dette vil bli et godt nok eksemplar. Skulpturenes overflater er speilblanke, med unntak av den siste dråpen av den flytende glassmassen som en signatur som vitner om den foreliggende prosessen.

Identitetens (vann)speil

Når jeg beveger meg i utstillingen på galleriet Peder Lund, minnes jeg Horns stemme fra hennes lesning på Vigeland-museet:

– This river cast a shadow into itself, becoming itself. The shadow and dirt thickens the water with darkness and distance that slices through everything – identity, place, geology. The water rushes along in its useable depths full of darkness that has no image.

Vannet følger Horn som et metaforisk begrep som representerer menneskelig identitet. Slik vannet alltid er i bevegelse, er vi også foranderlige. Utstillingstittelen *Water Teller* er en eksplisitt kommentar til en ny serie med doble fotografier gjort av Horn, hvor motefotografen Jürgen Teller er hennes motiv. I serien står han i en sjø med vannoverflaten opp mot haken. Studerer en enkeltverkene hans nøye kan en se hvordan Tellers fjes faktisk er dobbelteksonert og at det er vannets speilbilde er vendt både oppover og nedover i bildet. Bak ham ligger bare himmelen som en monokrom flate som forandres i takt med at været forandres. Vannflaten under ham er så stille og klar at hans refleksjon blir som et speilbilde.

Slik kan en anse fotoserien som et digitalt eksperiment, som peker mot et spørsmål om hvordan vi oppfatter identitet. Når bare et speilbilde er igjen, hva er det vi egentlig ser? Er det virkelig Teller eller kun en tom skygge av den han er? Temaet identitet er gjennomgående i Horns kunstnerskap. I *Water Teller* vises det samme fjeset om igjen, men hvert ansikt bærer likevel helt særegne trekk som skaper forskjellige oppfatninger av Tellers person.

Fotoserien er intet unntak for Horns hengivenhet til enkeltverket. Hvert bestemte fotografi forteller en historie om hvilken nøysom prosess som ligger bak dens tilblivelse. Serien er produsert på tross av den bevegelige naturen, der både kunstner og motiv tålmodig har ventet på at landskapet skulle utvikles slik de ville. Vannet ligger så blikkstilte at Telles speilbilde nesten er umerkelig kopiert: hver dråpe i pannen hans, hver rynke og hvert trekk forandres i vannspeilingen mellom hvert enkelt verk. En kan så vidt skimte hvordan små bølger former ansiktets fysikk. Himmelen bak vitner om deres lange prosess, men ellers er det kun disse små menneskelige detaljene som skiller fotografiene fra hverandre.

Tålmodighetens estetikk

Verkene i Water Teller på Peder Lund er upåvirket av kontekst, mens utstillingen Tegninger på Vigeland-museet setter Horns arbeider inn i en allerede etablert sammenheng. Tegninger og Water Teller er to svært forskjellige utstillinger, og institusjonene har aldri skapt forventninger om noe annet. Likevel kan en ikke la være å trekke linjer mellom dem, for det ligger flere utfordringer til grunne når ett kunstnerskap skal presenteres i to så forskjellige visningsrom.

Uten et snev av usikkerhet presenterer Horn en rekke enkeltstående verk som hver for seg fremmer en estetisk opplevelse. Til grunne ligger gjennomtenkte konsepter som ikke bare krever omfangsrik teknisk kunnskap, men også en tålmodighetsevne som kommer til syne i hennes spesielle ømfintlighet for materialene hun benytter seg av.

Det som binder de to utstillingene sammen er en felles manifestering av et fullendt kunstnerskap, som balanserer uanstrengt på en linje mellom presist håndverk og kreativ frihet. Samarbeidet mellom Vigeland-museet og Peder Lund viser to gode utstillinger, som sammen skaper en egenartet kunstopplevelse.

KUNST & kritikk

kunst@klassekampen.no

KUNST PÅ ONSDAG:

Klassekampen anmelder aktuelle utstillinger hver onsdag gjennom hele året. Være anmelders kan kontaktes på kunst@klassekampen.no

Hver måned byr vi tillegg på essays, intervjuer og nyheter fra Kunst-Norge.

Tips til våre kunsstkider kan rettes til Astrid Hygen Meyer: astrid@klassekampen.no

Øivind Storm Bjørke
Professor i kunsthistorie og kunsstkritiker

Tommy Olsson
Kunstner og kunsstkritiker

Line Ulekleiv
Kunsthistoriker og kunsstkritiker

TRONDHEIM: «Ship of fools» åpner nå ved Trøndelag senter for samtidskunst. På utstillingen viser Vemund Thoe nye figurative og abstrakte malerier. Med ulike skip og fartøy som motiv jobber Thoe med temaer som dårskap og heroisme. **AHM**

ARENDAL: Lørdag åpner utstillingen «Oversettelsen» på Bomuldsfabrikken. Det blir kuratorgruppa LEMURs siste bidrag til en utstillingsrekkje som har pågått ved kunsthallen. Med blant annet Lotta Melin, Trond Lossius og Jeremy Welsh. **AHM**

Tror på bevaring

Venner av det rivningstruede, brutalistiske bygget Agder Teater har ikke gitt opp kampen, skriver Fæderlandsvennen. Bystyret i Kristiansand ble allerede for åtte år siden enig om å rive og selge bygningen. Ansaken er at kulturhuset Kilden har overtatt teatrets oppgaver og at kommunen planlegger et nytt kvartal rundt teateret. Men i en debatt i helga åpnet Frp for at private interessenter gjerne må overta drifta, noe som fikk flere til å synne håp, ifølge avisa. «Jeg tror vi skal få dette til», sa Aps representant på møtet. **Astrid Hygen Meyer**

Eames i vår tid

KUNST

«Eames by Vitra»
Norsk design- og arkitektursenter (Doga), Oslo
Til 1. mars

En gang var ekteparet Eames nå så utbredte design eksperimentell.

ANMELDELSE

«Take your pleasure serious-ly» er et ofte sitert utsagn fra Charles Eames, som sammen med kona Ray regnes som et kraftsentrum i moderne design. Med bakgrunn fra henholdsvis arkitektur og bildekunst sto de for en unik, lekende energi. Deres arkitektoniske ideer, møbler og bruksgjenstander kom med en banebrytende formtenkning vi i dag kanskje har sett oss blinde på, hvor for eksempel Eames' «Plastic Side Chair» er blant de mest solgte stolene i Norge. Eames' kombinasjon

KJENT DESIGN: Eames' arbeider på Doga i Oslo. **FOTO: BIRGIT FAUSKE**

av stramhet og organiske linjer, fargerikdom og søber håndlaget luksuvs er absorbert i middeklassemaken, hvor «alle» vil ha en Eamesstol i stua, eller i det minste knaggen «Hang it all». Da de designet disse tingene, var parret langt fra representanter for den gode smak, og det kan være interessant å nærme seg produksjonen med et friskt blikk. De flyttet faktisk på konvensjoner for utformingen av hverdagen.

Den kompromissløse formen, dens komfort og overskudd kommer til syne i vandretstillingen «Eames by Vitra». Den er kuratert og produsert av sveitsiske Vitra, den autoriserte produsenten av Eames' design. Inkludert er de forventede klassikerne, elegante og morsomme møbler og gjenstander i kryssfinér, plast, aluminium og stål, akkompagnert av korte tekster og historiske dokumenter og fotografier. Den skulpturelle kjernen trer fram, en ubetydelighet som tar håndverkeren på alvor. Markedet for utstillingen bunde være stort, og nettopp det markedsessige understrekes ved den kanskje unngåelig møbelbutikkaktige oppstillingen, hvor flere av produktene videreføres i butikken ved siden av. Det hadde vært interessant med en mer omfattende innføring i Eames' univers og samtidig – ene og alene fordi materialet i seg selv er så rikt og fæler rylesninger. Enkelte av Eames' parets kortfilmer er med, tidvis som en del av utstillingsdesignen, men også på stort læret i et sideprogram. Det utdyper den historiske og sosiale konteksten man kanskje leter etter i selve utstillingen.

KJERSTI VETTERSTAD

QUEST IN PARADISE

SISTE HELG: 17.–18.01.

Artist talk lørdag 17. 1. kl. 14.00
Møt kunstneren i samtale med kurator Johanne Nordby Wernø.

UKS

Kristian Augusts gate 15, Oslo

www.uks.no

En drømmende og overjordisk sanselighet preger Roni Horns glassskulpturer, skriver Line Ulekleiv.

Roni Horns vannspeil

Line Ulekleiv
KUNST

Roni Horn: «Water Teller»
Peder Lund, Oslo
Til 24. januar

Roni Horn: «Tegninger»
Vigeland-museet, Oslo
Til 24. januar

FAKTA

Roni Horn:
■ Amerikansk kunstner og forfatter født i 1955.
■ Har blant annet arbeidet med skulptur, tegning, fotografi og installasjoner.
■ Har de siste 30 årene jobbet spesielt med Islands geografi, klima og kultur i kunst sin.
■ Stiller nå ut verk både på galleriet Peder Lund og Vigeland-museet i Oslo.

terende ansiktet repeteres i et formular. Informasjonen i bildene blir som en litt vag varnmelding om ustabilitet skydekke og kondens, forhold i og utenfor subjektet selv.

ESSAY

Vann som materiale og idé representerer i Roni Horns kunst, endring og potensiell undergang.

Et solbrunt mannhode i vannskorpen reflekteres og fordobles – i fotografi etter fotografi. Den litt stutte fysisgjennomtenningen den tyske motefotografen Jürgen Teller, kjent for sin edgy stil og ofte overskaperte bilder. Repetisjonen av det tilsvinnende identiske motivet, hvor hodet genererer seg selv – egentlig resultat av en dobbelteksponering, understreker ingen spesifikk biografi. Teller blir omgjort til en form med ulike nyanser, som følge av lyssetting og mimikk; han trykker pannen og nyser mot sola.

I disse bildene bruker amerikanske Roni Horn vannet og speilingen aktivt i en formell kontroll over subjektet som motiv. Denne gangen Teller, andre ganger for eksempel skuespilleren Isabelle Huppert. Hun inntar kanskje roller hun har gøstet, framfor å posere som «seg selv». Det konfr-

Fotoserien med Teller, med den tvevdygde tittelen «Water Teller» (2014), inngår i utstillingen med samme navn på Peder Lund, sammen med to glasskulpturer. Samtidig viser Vigeland-museet fire store tegninger av Horn, som har vært en profilert kunstner siden 70-tallet. Selv om utstillingene i seg selv er små, tydeliggjør de sett under ett tilbakevendende trekk i hennes produksjon. Tematisk sirkulerer vann i, gjennom og rundt arbeidene hennes, både vannets metaforiske og sykliske egenskaper – og de taktile: transparenstetthet og flyt.

I tillegg er doblingen iøynefallende hos Horn som en estetisk og konseptuell strategi. Skulpturer og fotografier opptrer ofte i par, kjent er den doble avbildningen av en uttoppet islandsk snøugle. Et dialogisk element oppstår en slags energioverføring mellom to aktører og

VANN: I tillegg til fotografier stilles to vannskulpturer av Roni Horn ut på galleriet Peder Lund i Oslo: «Untitled (The sensation of longing for an eclipse of the moon)» og «Untitled (The sensation of being scrutinized by a reptile)».

som en nesten usynlig signatur. Den minimalistiske arven står skrevet trinn i de presise konturene av de bluferske skulpturene, hvor den ambisiøse konstruksjonen bærer spor etter støpingen på sidene av formene. Samtidig har glasset en drømmende og overjordisk sanselighet ved seg, noe litterært og skinnende som overskrider den monumentale formen. Idet betrakteren beveger seg rundt, endrer glassets karakter seg finstemt etter lys.

Fotoserien «You Are The Weather» (1994–96) er et av Horn mest kjente verk og danner en naturlig bakgrunn for bildene på Peder Lund. Det består av 100 tette utsnitt som viser en ung kvinnes

ansikt, frontalt mot oss idet hun bader i forskjellige varme kilder på Island under ulike værforhold. Horn har selv framhevet hvordan betrakteren her blir underlagt kvinnens blikk i hundre versjoner. Ansiktet er ikke identisk med seg selv, det er både aktivt subjekt og passivt objekt, både intimt og generisk. Igen er det de nesten umerkkelige forskjellene mellom bildene vi ser etter, og ansiktet blir et landskap innskrevet med gradvise endringer. Det er mye fysisk påtrengende vær på Island, og dette gæfufulle og voldsomme landskapet – med sine geyserer og lavafelt, is og virvelvann – har lenge vært en magnet for Horn. Det er flere forbindelseslinjer mellom landskapet og

arbeidene hennes. Hun er oppatt av hvordan landskaps dramatik og bevegelse henger sammen med dels relativt sett unge alder, en «geologisk tenning». I 2007 lagde Horn «Vatnasafn Library of Water», en installasjon i det gamle biblioteket i Stykkishólmur på vestkysten av Island, bestående av vann samlet fra 26 islandske isbreer. De smeltede beresene er oppbevart i identiske glasskolber. Arkivet viser breenes framtidige skjebne, med uoverskuelige konsekvenser. Et klima som er i drastisk endring, blir vann et bilde på framtiden, her blir tapet anskueliggjort.

Horn beskriver tegning som en nøkkelaktivitet, og de fire pigmenttegnningene som nå vises på Vigeland-museet,

SPEIL: Fotoserien «Water Teller». **FOTO: RONI HORN/PEDER LUND**

NØKKEL: Tegning er en nøkkelaktivitet for Roni Horn. Noen av hennes pigmenttegninger er på se på Vigeland-museet. **FOTO: RONI HORN/PEDER LUND**

insisterer på en egen materialitet. De store abstrakte komposisjonene er ispedt medskribede ord og lekstutter i kollasjaktige strukturer som resultat av en lang og midt proses. Papiret er skåret opp i mindre biter og kombinert på ny, som i en quilt, og har en krass linjeføring. Hørselengte ord og en skisseaktige helhet er styrende, tegningene kan oppfattes som private loggbøker eller tankekart. I to av tegningene er det som en elv, markert i blått, skaper sitt eget buktende kretslop. Kartleggingen er idiosynkratisk på samme måte som været får en annen mening når det spiller oss selv og våre egne begreper, som noe sublimt eller eksistensiell truende. Alle snakker om været, og nå virker det feil over hele kloden. Uten å presentere sin kunst som et økologisk korrektiv reflekterer Horn rundt naturens absolutte forutsetning. **Line Ulekleiv** kunst@klassekampen.no